

KRAŇSKO

země rozkošných alpských jezer (Bledské, Belapečské, Bochyňské atd.) a velkolepých vodopádů (Peričnik, Savica, Vintgar a j.) —

země nádhery alp Julských, Kamnicko-Saviňských, Karavanek a malebných horských údolí, protékajících bystřinami —

země krápníkové báje podzemních jezer (Postojenská, Malootocká a j.).

Letní sídla: Bled, Bochyňská Bistrica, Begunje, Dovje, Kamnik, Kráň, Kranjska Gora, Škofja Loka, Toplice a j. v.

Deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem

(Zemský svaz pro povzbuzení návštěvy cizinců v Kráňsku)

== podává bezplatně informace o cestování a ubytování v Kráňsku. ==

KANCELÁŘ:

Lublaň (Ljubljana) Miklošičova cesta 10, nádvoří hotelu Lloyd, naproti hotelu Union.

Úřední hodiny: od 3 do 5 odpo. —
Dopisuje se česky.

Frant. Skumavc, lidově Šmerc,

horský vůdce pro Julské Alpy a Karavanky,

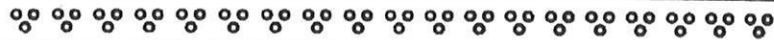
doporučuje

== výletníkům a turistům ==

svůj nejlépe upravený

hostinec v Mojstraně u Dovje.

Výborná jídla i nápoje. — 12 pokojů s jedním nebo dvěma ložema.

Důležité na cestu.

Přesné kapesní hodinky remont. s budíčkem, zvukného zvonkového hlasu. — Pedometry. — Přesné hodinky »Ordre« antimagnetické.
Cenník zašle

OTOKAR ŠTASTNÝ,

Praha, Celetná ulice, u prašné brány.

Tiskem »Unie« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12. — Dopisy (tykající se administrace Alpského Věstníku) budtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1947-11.

ČÍSLO 2.

LISTOPAD 1908.

ROČNÍK XI.

Stará Kugyho cesta na Montasio.

Podává K. Hlava.

Když jsem před třemi lety jako kandidát alpismu s otcem stanul na vrcholu Sv. Višarjí, viděl jsem Montáž po prvé. Po druhé s mnohem větším sebevědomím, maje za sebou již několik těžších tur hleděl jsem na ni dne 10. srpna 1908, kdy jsme s přítelem Čermákem, lopotíce se se třemi tlumoky — z nichž jeden na nás ochotně naložil dr. Dvorský, který jel na dva dny do Běláku, aby tam dal spraviti nový fotografický aparát, jenž jevil nepochopitelné rozmory — šlapali krásnou cestu z Ovčjavsi do Zajzerské chaty. Při svačině oddali jsme se přemítání, co počítí po celé dva dny, jež nám bylo čekati na Komace a dra Dvorského. Již v Ovčjavsi chtěli jsme se zastaviti u Oitzingra, jehož je nutně zapotřebí jako druhého vůdce na projektovanou turu, ale tohoto namáhání ušetřil nás známý lezec dr. Tuma, s nímž jsme se setkali v hostinci v Ovčjavsi, sděliv s námi, že Oitzinger jest již zadán. Nezbyvalo tedy než čekati, avšak za krásného počasí, které těch dnů nastalo, nechtěli jsme přece zahálet. Toho slastného počítku jsme užili za deštivých dnů na Bledu i v Trentě dost a dost. Proto jsem snesl shora Zeissův triedr, který již jednou byl příčinou nového výstupu na Dolgi Hrbet a šli jsme několik kroků před chatu na ohromné nánosy obhlédnouti skalní věž Krnicu, čtenářstvu již z dřívějších článků známou. Obhlídka dopadla znamenitě, takže jsme se vrátili do chaty s pevným úmyslem podniknouti na ni útok, tentokráte se strany Zajzerské od stěn Hude Police . . . Posilnivše se krátkým spánkem vydali jsme se druhého dne ve 3 hodiny ráno na tuto turu, jež se nám skvěle vydařila. Více se o ní šířiti nebudu, poněvadž se čtenář dozví podrobnosti v některém z příštích čísel. Vrátili jsme se večer unaveni i žízňivi a k svému nemalému úžasu našli jsme již na chatě dra Dvorského a dra Tumu. Na uvítanou uspořádali jsme si lukulské hody pomocí dvou krabic kroucených sardinek, jakož i výborného risotta, a odebrali se spat s pevným přesvědčením, že se ráno se vstá-

váním neukvapíme. První probudil se dr. Dvorský asi tak v 10 hodin a s nemalou radostí hlásil, že venku prší, a že tedy ještě můžeme ležet. Vstali jsme až k obědu. Nasytivše se, neměli jsme nic jiného na práci než čekat na Komace, což jsme ovšem učinili zase v postelích. Náš vůdce přišel večer neobyčejně vesele naladěm, nesa krom sekerky také deštník, který si vypůjčil někde v Ovčjavsi.

Poněvadž ani on nikterak neradil; abychom se vydali druhého dne na turu, byli jsme ještě jeden den uvěznění na Zajzerské chatě. Že jsme si vězení osladili všemi možnými prostředky, zajisté netřeba podotýkati. Dopoledne odebral se Komac na výpravu za Oitzingrem, jenž byl dru Tumovi smluvenou turu odřekl. Oitzinger vzdává se totiž pozvolna vůdcovského zaměstnání; ale Komacovi a nám, jako starým společníkům na turách přece odřící nemohl. Tentokrát přišel se však na chatu v pravdě jen vyspat, neboť ráno lilo zase tak dokonale, že z tury nebylo nic a jemu se zdálo prospěšnějším, dokončiti práci na senožetu. Zaručil se nám ovšem slavnou přísahou, že večer zase přijde. My pak děláli to, co zamoklí turisté vůbec dělati mohou: kouřili, pili a snažili se vyjít celou chatu. Dopoledne přišlo bez přestání; když však se po obědě začalo jasniti, rozhodli jsme se, že zítra vyrazíme, děj se co děj.

Druhého dne vstali jsme ve 3 hodiny a ve 3/4, na 4. jsme vyšli, provázeni žehnaním hospodyně chaty, která nám, dle účtu soudíc velmi bohatým a hodným pánům, přála všecko dobré. Šli jsme rychlým krokem v tomto pořádku: Oitzinger, Dvorský, pisatel, Čermák a Komac. Noc byla teplá, což nevěstilo nic dobrého. Za krátkou poměrně dobu došli jsme k ovčácké chatě v Zaoltarjích (Jägerhütte in der Spranja) majíce v čele Komace, jenž vystřídal ve vedení svého kolegu kamsi se ztrativšího. Nezdržovali jsme se dlouho a raději jsme zostra šlapali stezku vedoucí k sedlu Špranji. Opouštíme ji tam, kde zahýbá v levo a pak vnikáme po úzké stezičce nad stěnou do kouta Cijanerice (Enzienkar). Dole hluboko pod námi spí ovce k nerozeznání se mísící mezi balvany. Stezka končí a my vylézáme v levo krátkým komínkem na vyšší římsu, jež nás bez valných obtíží — toliko na jednom místě, kde ji totiž přerývá bystřina, je třeba dáti stup piklem — vede dále na pravo do Cijanerice. Končí ve travnatém svahu a po něm již snadno stoupáme až k malíčkému praménku. Zde jsme čekali na Oitzingra a použili odpočinku k první přesnádávce. V pravo od nás čněl nejsevernější výběžek, ohromného, téměř až nahoru zelení krytého pilíře, prvního v levo při pohledu ze Zajzery, který opírá kolosální stěny Hude Police. Vycházející slunce zabarvovalo jeho strmé věže nádhernou červení, jež se na travnatých místech měnila v ohnivou oranž. Pohled nezapomenutelný. Právě po tomto pilíři vede stará cesta Kugyho ke skalám Brdy, jichž sice není příliš mnoho, sotva 400—500 metřů, ale stojí za to.

Konečně nás dohonil Oitzinger, velmi se podivuje naší rychlosti. Komac jej uvítal jedovatou poznámkou, zdrželi-li se ještě někde, že nás dohoní až v Chiusaforte; ale Oitzinger měl jiné věci na starosti. Pospíchal nahoru, aby sypal soli svým beranům, jichž tam má přes 80.

Zatím my ostatní traversovali jsme v pravo na spodek pilíře. Zde nás Oitzinger zase dostihl a v témže pořádku, jako jsme vyšli z chaty, stoupali jsme snadno v pravém boku pilíře; pak na jeho hřbet a po něm, držíce se místy v levo, neustále nahoru, s malými odpočinky, při nichž Oitzinger svolával svoje zvířata a sypal jim. Takto jsme překonali několik travnatých stupňů ve hřbetě pilíře, ošemetným traversem přešli v jeho pravý bok, a pak zase stoupali po jeho hřbetu. Nyní počaly se objevovati z mlh již skály, ale právě pro tyto mlhy nemohu přesně říci, zdali další ostré lezení bylo již ve stěně Brdy a nebo byl-li to ještě skalnatý vrchol pilíře. Pustili jsme se v levo úzkou římsou a na místě kde se rozšiřuje, oblékáme krpce (všichni kromě Komace) a navazujeme se na lano. Za chvíli mizí nám již Oitzinger s očí a po něm krátce i dr. Dvorský. První partie má 25metrové lano. My ostatní pak jsme spojeni lanem 30metrovým v tomto pořádku: Komac, já a Čermák. Následujeme za prvním oddělením výpravy vzdušnou cestou ve stěně kolmé sice, ale nadané dobrými stupy. Držíce se neustále v levo, docházíme je na široké římsce a svorně proklínáme skály, od mlh tak mokré, že na nich ani krpce nechtějí chytati. Pak sledujeme římsu, směřující v levo, nejprve snadnou. Brzy však zúžila se tak, že jest nutno přešvihnouti se přes skalní roh do dna obrovského komínu, jenž prorývá celou stěnu Brdy a slibuje býti velice zajímavý. Zde jsou ony pověstné zaskřinuté balvany, které se dají překonati jen pomocí dlouhých tyčí, které tu vůdci mají uschovány. Zde obléká i Komac krpce. Zprvu lezeme ve vnitř komínu, ale pak musíme zabočiti na levo ven, do kolmé stěny. Uzoučká lišta umožňuje něco výše návrat do komína pod první převislý balvan. Zde ležela první tyč, nahofe rozšířená ve vidlici. Komac ji zvedl a pomáhal Oitzingerovi přelézti balvan tak, že mu jí vetkl za pas a tlačil ho ke skále. Oitzinger hlasitě proklínaje mokré skály a pikl, jenž se mu vzpříčil, vylézá na balkon a pomáhá nám vzhůru. To prý jest první patro. Druhé, jež musíme hned za ním překonati, je nejtěžší, kdežto třetí dobrému lezci nečiní již obtíží. Po krátkém lezení v ssutkovitém dně přicházíme na místo, kde se komín rozvětčuje. Jedno rameno pokračuje rovně nahoru, kdežto druhé se zarývá v levo do skály a jest uzavřeno třemi zaskřinutými balvany. Jest to jedna z nejtěžších známých passáží ve vápencových Alpách. Poněvadž bylo třeba obou lan, musili jsme se všichni odvázati. Oitzinger jde zase první. Spodní balvan nelze překonati přímo, nýbrž třeba vniknouti do stěny v levo, použití jednoho vzdáleného stupu a pak po břiše se vsunutí na šterkovou terrásku. Ačkoli skála mokvala mlhami a bylo zima, přelezl Oitzinger toto místo bravurně. Pak pomáhá k sobě Komacovi, Dvorskému a všem pěti „piklům“. Druhý balvan je mnohem horší. Vyzdvižen na dvou tyčích, z nichž jednu drží Komac a druhou Dvorský, v posici úplně vzdušné, musí se Oitzinger vyšvihnouti do příkré šterkové stružky, nad níž je skalní výklenek. V něm zaklíněn, pomohl Oitzinger Komacovi, načož Dvorský, zavěšen na laně, podává jim sekerky, jichž, dle slov Komacových, máme s sebou vagon. Vykonav tuto práci, dostává se pomocí dvou lan a čtyř vůdcovských rukou rovněž do srázného výklenku. Mezi tím stojíme my

s Čermákem pořád ještě dole. Konečně jsou nahoře se svými záležitostmi hotovi a mohu jít já. Jsem uvázan na 30timetrovém laně. První balvan se leze ještě tak tak, avšak druhý přesahuje veškeré pomýšlení rozumného lezení. V mělké prasklině vzpírá se lezec, čím může, aby vůdcům výtah ulehčil. O šplhání není vůbec ani řeči. Nohy klouzají po hladké kluzké skále a ruce marně tápají po záhybu. Po těžké práci tísňím se konečně na dra Dvorského ve výklenku. Čermák, který přišel poslední, má už v úkrytu jenom záda. Posice naše není nikterak příjemná, pročež se Oitzinger strojí k dalšímu lezení. První počíná k tomu dal Komac, který uchopil tyč a snažil se ji vytáhnouti z úkrytu. Ale tu ke všeobecnému obveselení seznal, že nás tahá zároveň všechny ven, jelikož jsme z nedostatku místa na ní seděli. Vyprostiv ji po delším namáhání z chaosu rukou a nohou, podporoval Oitzingera v lezení. Z výklenku musí se do kolmé stěny, v níž není stupů. Jen slabé záchyty a tyč umožňují Oitzingerovi vysoukati se kus výše. Zde však tyč za pasem nedostačuje a vůdce musí se v pravém slova smyslu přilípnouti ke skále na tak dlouho, než uvolněnou tyč může dostatí stup. Pak má již vyhráno. Tento třetí balvan technicky není nejhorsí, ale za to je nesmírně exponován, neboť přečínává ven z komínu a lezec má blahé vědomí, kdyby spadl, že se nezastaví až někde u „Jägerhütte in der Spranja“. Poslední lezl Dvorský. Z nevysvětlené příčiny Komac zatáhnuv za lano náhle sklouzl a jel po štěrku k okraji balvanu. Při tom shodil nemálo kamení. Zastavil se ovšem mistrně, roztáhnuv nohy a opřev se jimi o stěny komínu. Dvorský jak slyšel padati kamení, uskočil zpět do výklenku a tak se uchránil před úrazem. Když jsme se sešli nad tou passází, bylo již dobře.

Nad námi ční skalní hřbítek a ještě výše setkáváme se s kolmým, úzkým, stupňovitým komínem (třetí patro). Lezl se dosti dobře, jsa nadán výbornými stupy i záchyty. Nad ním jest několik metrů strmých skal a pro změnu lezeme opět rozbitým příkrým ssutkovým skalím, při čemž se kamení pod nohama jen sype. Z těchto skalek lezeme nejprve stěnou, potom dvěma zvětralými rýhami na jakýsi hřebínek, z něho stěnou na druhý a z toho lehce na třetí hřbet. Na jeho ostří poučoval nás Komac, v mlhách jsme totiž nic neviděli — že jest pod námi strašnski prepad; tu náhle zafícel vítr a Komacův černý furiantský klobouk zvedl se do závratné výše a jako velký černý pták zvolna se snášel do Zajzery. Na naší straně vzniklo z toho ovšem nemalé gaudium a zejména Oitzinger měl příležitost opláceti soudruhovi jedovaté poznámky. Po několika krocích se ocitáme na hlavním hřebenu a za krátko jsme na vrcholu Brdy (Vert Montasio). Vůdcové nám gratulují a skrytí za balvanem před neobyčejně prudkou a mrazivou jižní vichřicí, obouváme všichni boty a navzájem se zkrehlými prsty odvažujeme. Za chvílku na to slézáme s vrcholu opět nad Zajzeru a překročivše hřeben po římsách (již na jižní straně) opatrně traversujeme na prohbi mezi Brdou a Montáží, odkud již vede upravená stezka na vrchol. Zanechavše všechny své věci, mimo Komacova piklu v závětrí za hřebenným žandarmem, chvátáme na vrchol. A nebylo to jen tak. Krásná jinak cesta se nám šla po čertech špatně za mrazivého vichru, jenž nás na

užších passázích takměř shazoval. V 11 hodin jsme dosáhli vrcholu; potřebovali jsme tedy na zdolání Montáže pouhých 7 hodin. Zapsali jsme se rychle do knihy a ubíhali dolů. Po cestě jsme zakoušeli pekelná muka, neboť vítr nás šlehal ledovými krupkami, které se nám zarývaly takofka do masa. Komac a Čermák si zavázali hlavy šátkem (po albánském způsobu), kdežto my ubožáci, kteří jsme tohoto dobrodiní postřádali, přišli jsme zpět k žandarmu s málo záviděníhodnými pocity, jakobychom měli celé tváře jehlami propíchané. Kroupy změnily se zatím v dokonalý liják a když jsme po obrovských ssutkách sjížděli na pastviny salaší Pecol, byli jsme již promoklí na kůži. Obyvatelé salaší přijali nás laskavě do světnice, kde plápolal na zemi čoudicí plamen, a napojili nás výborným mlékem. Když jsme trochu oschli a neměli naděje, že dešť přejde, odhlasovali jsme jednohlasně rychlý sestup do Chiusaforte, kde jsme se měli setkat s drem Frantou a smluviti si další tury. Vyšli jsme tedy do deště a po krásné jinak cestičce seběhli k vesnicím Pian di la a Pian di qua na dně údolí raccollanského. Dlouho jsme šli pak tímto údolím, než se na jeho konci vynořilo před námi Chiusaforte a v něm kýžený hotel bratří Pesamoscù, v němž při houpající se láhvi chianti vzpomínali jsme na přestálé obtíže a rozhodli jednohlasně, že je to dole lepší.

*

Do Durmitoru.

Píše dr. Viktor Dvorský.

(Polkrač.)

Z Bukovice do Žabljaku dostane se člověk dosti lehkou. Orientačního daru není k tomu zapotřebí, poněvadž se jednoduše jde podle telegrafních tyčí. Sotva se vyjde z údolí Bukovice, zmizí cesta v rozsáhlé planině, proslulých Jezerech; nekonečné plochy zarostlé travou, prostoupené slabě skrasovými hlavicemi a malými háji, táhnou se mezi Durmitorem a vysokými pásy Sinjaviny, množství jezer a krátkých vodních toků leskne se na dně mělkých úvalů.

Nevím, proč můj žaludek reagoval při pohledu na tuto rozlehlou pláň pocitem prázdnoty, avšak chtěj nechtěj musil jsem se pustiti do poslední krabice sardinek, ač se mi zdály teď nejodpornějším jídlem na světě. Zajedl jsem je cukrem, který se k nim hodil tak znamenitě, že k urovnání sporu mezi oběma látkami bylo třeba vynaložiti zbyvajících koňak. Byla to ovšem neopatrnost, neboť k cíli jsem měl ještě dobré tři hodiny. Nekonečně dlouho vlekla se cesta a po kýženém Žabljaku ani stopy. Už jsem skoro myslel, že jsem ho minul a jdu někam k Plevlím, když tu zabočila stezka do vlnitého lesíka, který se zove Motički gaj. Poslední hřbet tohoto háje označen je na mapě bodem 1515 m; hned za ním u samého lesa počínají dřevěná stavení nejvyšší (1420 m) černohorské vároše Žabljaku pod Durmitorem (na rozdíl od Žabljaku u Malého Blata.) Je to velmi podivné hnízdo, skládající se z dvou řad domů volně rozestavených, vesměs ze dřeva, s vy-

sokými a sráznými střechem*) na konci slepého údolí, kde odtok Crneho Jezera mizí v několika ponorech. Kopec nad osadou ozdoben jest kostelem s dřevěnou zvonici. Přijetí, jakého se mi dostalo v Žabljaku, nebylo z počátku valně vřídlné. Sotva jsem vstoupil do osady přišli ke mně dva muži a s velikým křikem vtáhli mne do úřadovny „prý“ kapetanovy. (Teprve později jsem se dozvěděl, že kapetán byl před rokem zavražděn. Padl za oběť krevní mstě a jeho nástupce nebyl polovinou obce uznáván.)

V místnosti povalovalo se asi deset lidí. Tři z nich přečetli si můj průvodní list, ptali se mne, jak zde chci dlouho pobýti a posléze mne v míru dovedli do Zorčova hostince, jediného, který je v Žabljaku způsobilý přijímat cizince. Ostatně i to je vymoženost teprve nedávného data. Ještě před desíti lety spali Hassert a Baldacci v Žabljaku na zemi v nečistotě a hlmyzu. U Zorče najal jsem si pokojík s jednou postelí a stolem (více nábytku tam nebylo) za nekřesťanskou cenu dvou korun denně. Povážíme-li, že temperatura v nevytápěné a tohoto zlepšení vůbec neschopné světnici kolísala mezi 7°—10° C a že za dvě koruny dostane domácí člověk nejen byt, ale také stravu po celý den, ohnuli mne důkladně; já byl však rád, že mám separátní místnost zabezpečenou na dobu pobytu v Durmitoru, i byl jsem poddajný.

Nevím, čím jsem se prohešil proti nadpozemským činitelům, kteří rozhodují o počasí v Durmitoru a okolí, avšak pomsta jejich byla zlá. Téhož dne, kdy jsem se uhnízdil v Žabljaku, začalo pršet a potom přišlo pět dní skoro nepřetržitě. Každého rána, když jsem se probouzel, plácal déšť do malého okna jizby, a v pokoji samém bylo i pro otužilého nepříjemně studeno. K tomu jsem byl beze svých zavazadel, která chodila tou dobou bůh ví kde po Černé Hoře, takže se moje garderoba omezovala na jediný šat a také kakao, čaj a jiné produkty, jimiž si možno deštivou periodu osladiti, byly mi prozatím osudem odepřeny. Dlouho před tím nezakusil jsem tolik nudy jako v těch dnech. Snažil jsem se psát přátelům, ale v ledovém vzduchu mého útulného pokoje křehly mi prsty; a obvyčejně jsem neměl kde seděti, protože židle jsem mohl používat jen tenkrát, nebylo-li v hospodě hostů; jinak mi ji odnesli. Vstával jsem tak pozdě, jak jsem mohl a první čas jsem trávil při ohništi ve stavení, které stálo na druhé straně ulice. Zde mi připravovala hospodská snídaní: černou kávu se slehaným žloutkem, což nebylo docela nic špatného. Méně jsem si liboval v ječném chlebu, z něhož jsem byl schopen snísti jen kůrku, ačkoli jinak vždycky dal bych mu přednost před kukuřičným. Když déšť trochu ochabl, potloukal jsem se po Žabljaku, kdež jsem v různých kafanách a obchodech hovořil s domorodci a popíjel s nimi rakiji. Djordje, bratr mého hostinského — který ostatně původem nebyl Srb, nýbrž Slovinec — vida můj zoufalý stav, vynašel mi pro ukrácení chvíle jedinou knihu, kterou v domě měli. Byla to jakási chorvatská Rettigová, kuchařská kniha o 300 velikých stránkách. Nemohlo býti větší ironie. Zatím co mne krmili dvakrát denně vařeným hovězím masem, tvrdým jako skály

*) Viz obraz v knize „Ze slovanských hor“ str. 28.

Durmitoru, o němž jsem byl přesvědčen, že pochází z krávy, která dojista zašla smrtí přirozenou a to sešlostí věkem — měl jsem si čísti o nejvybranějších lahůdkách evropské i turecké kuchyně. Takovým duševním mukám jsem se ovšem vystavovati nemohl i vrátil jsem knihu Djordjovi, který se velmi divil, že se mi nelíbí. Posléze, když už jsem si nevěděl jiné rady, utekl jsem se k poslednímu utěšiteli všech nebohých, k alkoholu. Vždycky po obědě dal jsem si přinésti takové množství rakije, že nad tím sami Černohorci trmuli a tomuto nápoji oddával jsem se leže na posteli (na níž jsem vzhledem k zimě a k nedostatku židle, kterou mi někdo odnesl, ostatně také obědval) tak dlouho, až jsem usnul. Když jsem se probudil a seznal, že do večere jest ještě příliš daleko, napil jsem se znovu a spal dál. Neměl bych se tím vlastně chlubit, než nechat to sloužit za doklad, že i nejpořádnější člověk může se octnouti v poměrech, kdy naváže bratrství se zhoubcem lidstva.

Těšil jsem se nesmírně, že pošta, která přichází do Žabljaku jednou za týden, přinese mi hned na poprvé moje balíky, ale nadarmo. A tak mi nezbylo zase nic jiného, než obrátiti se k rakiji. Konečně jednoho dne přestalo pršet. Durmitor tonul sice docela v mlhách, ale nebe se rozjasnilo a barometer stoupl. Nemeškaje pustil jsem se hned dopoledne k Crnemu jezeru, kteréž leží na úpatí hory Medjed ve výši 1465 m, něco přes půl hodiny od Žabljaku. Kol dokola jest obklíčeno krásnými lesy, které s velmi strmých svahů splývají k jeho hladině. Za jasného dne, kdy jest viděti i horské velikány, čníci bezprostředně nad ním, snaží se strhnouti na sebe primát mezi jezery Černé Hory, než i jindy lákají temné jeho vody pozorovatele, aby se v ně zahleděl a nešetřil času. Aspoň na mne působilo vždycky tak podivně a na jeho břehu — nevím proč — přepadaly mne zasmušilé myšlenky. Odpoledne se vyjasnilo ještě více, pročež jsem se hned zas vydal na novou vycházku. Nejprve jsem odehnal kluka, který se mi vši mocí nabízel za vůdce k Crnemu jezeru (už i v Durmitoru rozpoznávají v turistech pramen příjmů, což jim však nikterak nevadí působiti jim podle možnosti hodně nepříjemností) a pak jsem se pustil k osadě slynoucí případným názvem Pitomine. Kol několika salaší zabočil jsem do lesa, v jehož nitru skrývá se větší travnatá plocha s jednou lokvou (rybníčkem pro dobytek). Nějaký muž, který mne tu potkal, poučil mne, že na blízku leží Barno jezero, leč tehdy nezdařilo se mi najíti je. Obrátiv se poněkud na západ, došel jsem na lesnatá návrší, která mne odměnila několika vzácnými pohledy. Mlhový příkrov na blízkých massivech počal se trhati a přede mnou vynořily se kolmé skalní pilíře, ozlacené sluncem. Všechna horolezecká krev vzbouřila se ve mně. Abych lépe viděl, vyšplhal jsem na sousední skalku a radoval se, že ozářené skály znamenají počátek nové lepší periody ve vývoji počasí. Když jsem sestupoval zpátky, spatřil jsem pod skalkou muže, který zpozorovav mne strhl pušku s ramene a s prstem na kohoutku křičel, kdo jsem a co tu hledám. Odvětil jsem mu, že mne sem poslali z Cetinje od ministerstva. Muž dal sice pušku zase na rámě, ale nedůvěřoval mi. Ba, podle výrazu tváře mohl jsem souditi, že má ze mne strach. Po tomto intermezzu šel jsem dále podél

Mlinského potoka, který teče skvostnou úžlabinou, zarostlou pralesem a jest provázen dřevěnými stavbami na zužitkování vodní síly, právě takovými, na jaké jsme zvyklí ze slovinských Alp. Došel jsem až ke mlýnu, od něhož dále stoupá cesta na Crijeplnu poljanu. Zde jsem se rozhodl k návratu, neboť doba denní velice pokročila.

Držel jsem se na pravé straně Mlinského potoka a tak jsem minul nejkratší cestu k Žabljaku. Došel k Crnemu jezeru, byl jsem pak nucen obcházeti dalekou oklikou jeho západní lalok. Než nelitoval jsem toho, ač jsem se obával, že mne překvapí noc. Tato část jezera je nadobyčej krásná. Srázné svahy spadají až k vodě, tiché, temnomodré, stezky tu není i třeba balancovati ve srázu nad vodou v hustém podrostu. Západní záliv jest s ostatním jezerem spojen pouze úzkým průlivem, takže vyhlíží jako samostatná vodní nádrž; dva lesnaté pilíře jej objímají, ponechávajíc mezi sebou průhled do divokého zkrasovělého kouta pod Medjedem. Na jednom místě splývají do jezera dva mocné vodopády, kterými jsem musil bez slitování prolézt, chtěl-li jsem se dostat na druhou stranu. Zmáchal jsem se ovšem důkladně a málem bych byl při tom spadl do jezera. Odbyv si rozhovor s dvěma dřevaři, s nimiž jsem se krátce na to setkal, dostal jsem se již za soumraku na známou mi cestu od Crneho jezera do Žabljaku.

Než druhý a třetí den bylo zase hůře. Nepršelo sice bez přestání, za to však každou chvíli. Jen večery bývaly jasnější. Daleko ze Žabljaku nemohl jsem se odvážit, takže jsem se bavil skoro jen procházkami po osadě. Domácí lidé se již se mnou spřátelili. Zejména učitel chodil ke mně denně a přinášel mi srbské listy. Jednoho dne, bylo to v neděli, podnikli jsme spolu delší vycházku kolem odtoku Crneho jezera. Tato vycházka objevila se kromě nadání dosti nebezpečnou. Bodří obyvatelé Žabljaku použili totiž nedělního klidu k tomu, že se rozptýlili po lese a cvičili se tu v střelbě. Ze všech stran padaly rány, aniž by kdo dbal nějaké opatrnosti. Také můj průvodce střílel do cílů, jež si vytkl, ba i já jsem musil zkusit svůj um na jeho moskovce. Za to zas on střílel z mého revolveru. Jinému Černohorci jsem příslibil, že ho vyfotografuji s rodinou, kterou chtěl k tomu účelu přivést sem z Plevlji (v Novém Pazaru), dobře osm hodin cesty vzdálených. Za odměnu sliboval mi, že uspořádá na břehu Crneho jezera hody, že budeme péci na rožni berana a pít rakiji, na což jsem se upřímně těšil. Nejmilejší byly mi však vycházky podvečer do rozsáhlé pláně na východ od Žabljaku. Sám bloudil jsem těmito pustými pastvisky, vyhýbaje se prošlapané cestě, po níž občas klusal na koni některý Černohorec. S oblibou vylézal jsem na některou krasovou hlavici, která čněla z roviny a rozhlížel se podivným krajem černohorského severu. Durmitor kupil se na blízku neforemnou svojí massou, kterou zpravidla mlhy obtáčely. Kaňon Tary byl jasně patrný a za ním táhla se zasněžená horstva Nového Pazaru, avšak nejvíce působila na mne teskná pláň sama ve své nesmírné rozloze až k hřebenům vlastní Sinjaviny. Zde mi přicházelo na mysl, jak mocná jest touha po illusi pravdy, která dovede přenést člověka z rodného města do těchto zapadlých končin; nikde neprocítoval jsem vědomí své nepatřičnosti do rámce krajiny, tak silně jako zde. Na krasovém návrší

setrval jsem zpravidla až do tmy a pak jsem klopýtal kamenitými plochami zpátky k Žabljaku, s revolverem v hrsti, pro případ, že by velicí psi, které tu pastýři chovají (vzhledem k blízké hranici), odvážili se proti mně více než zuřivého štěkotu.

Jednoho dne probudil jsem se veseleji. Do okna svítilo slunce. Neotáleje připravil jsem se k celodenní vycházce, a to do hřebenů Sinjaviny. Nabral jsem si vařených vajec, skorupu a ječného chleba, nic jiného totiž nebylo lze dostat; a s těmito zásobami v tlumoku vydal jsem se přes Junčevdo ke krasovému úvalu, který se táhne na severu hřbetu zvaného Mrčajevac. Cílem mé vycházky bylo dostoupení hory Kučajevice (1784 m) a návštěva Zmijinička jezera, pod ní ležícího. Beze zvláštních příhod dostal jsem se k první velké pánvi pod Kučajevicou, která v době nepřilíš dávno hostovala jezero. Brzy po té přišel jsem ke kamenitému stavení a u něhož chytl mne jakýsi muž, podle všeho velmi slabým rozumem nadaný, a chystal se mne vyslychati. Poněvadž jsem šel klidně dál, běžel za mnou až k Zmijiničkemu jezeru, kdež mu přišla na pomoc černohorská pohraniční stráž, jejíž velitel poručík Bojović obořil se na mne docela zhurta, co tu chci. Průvodní list, který jsem mu předložil, změnil ovšem ihned jeho chování a patrně, aby smazal nepěkný dojem prvního uvítání, zatáhl mne do své kuče, kdež mne hostil kávu a vejci. Vedli jsme delší rozhovor, za něhož jsem se dověděl, že v sousedství bijí asketi ráju a proto po hranicích chodí černohorské stráže. Za chvíli přišel také jeden Černohorec, jehož povinností bylo střežit s puškou břeh Tary, on však dával přednost pavalování se v chalupě, kde o nás pečovala mladá, velice hezká Černohorka. Trvalo to hezky dlouho, než se muž rozpomenul, že má hlídati Taru, což zase na druhé straně byla mně pohnutkou uvědomiti si, že chci vlastně vystoupiti na Kučajevicu. Zmijiničko jezero je dost pěkné a leží pod strmými stěnami jmenované hory; jak jezero, tak tyto stěny jsou původu nepochybně glaciálního, ovšem krasováním nastalo tu již mnoho změn.

Poněvadž v sousedství jezera jsou srázy příliš příkré, šel jsem nejprve podél hory na jihovýchod až k větší vyschlé strži, kterou stoupá vzhůru pastýřská stezka. Terrain je tu silně zkrasovělý, avšak porostlý mladým březovým hájem a místy i pěkným travnatým povlakem. Náhlý prudký dešť zahnal mne na chvíli pod hustší stromoví, kdež nechtěje zaháletí pustil jsem se do jídla. Ku podivu zjistil jsem při této příležitosti, že skorup není nikterak špatná věc, ba na tury přímo znamenitá. Čtenář ovšem neví asi, co to je skorup, pročež jsem odhodlán dáti mu vysvětlení, ač laktologie není mým speciálním oborem. Skorup neboli též kajmak připravuje se z ovčího mléka tak, že se sseďlý škraloup sbírá a hází do nějaké dřevěné nádoby, zpravidla nepřilíš čisté. Tato látka se slabě osolí a pak někde v studenu se nechá ležeti, až dostane podivný lojovitý vzhled a podobnou chuť. Skorup se maže na chléb anebo se na něm smaží maso jako na másle aneb dokonce vaří se z něho polévka tak chutná, že by se trestanci vzbouřili, kdyby jim byla správou věznic předložena. Avšak cestou, snad vlivem tepla, vybavily se v skorupu jeho lepší vlastnosti a tak se mi zdálo, že je velmi lahodný, tučný a při tom nakyslý. Dnes ovšem bych snad už tak nesoudil. Výstup po

dlouhém hřebenu Kučačevice je docela snadný, ostatně se tu pasou krávy ještě i pod vrcholem. Horní partie skládají se z velkých nálevkovitých závitů, které chovají malá sněhová pole, avšak na straně k Zmijiničkemu jezeru přecházejí ve srázy. Zajímalo mne, že několik pastýřů, kteří se tu potulovali, spatřivše mne, ukryli se kamsi a neběželi se ptáti: „Odklen si?“ Vrchol Kučačevice ozdoben je velkou hromadou kamení, čili po srbsku „kalamidou“. Pod převisem na straně západní přečkal jsem příval nového deště a pak jsem zvolna sestupoval sstukovými svahy na severní konec úžlabiny, která se zve Smoljeno polje. Trápen velikou žízni obrátil jsem se k dvěma starcům, kteří tu pásli koně. Jeden z nich přinesl mi ochotně veliký kus ztvrdlého sněhu, začež jsem se jim odměnil tabákem a dovolením, aby si pohráli s mým revolverem. Tato činnost dopadla nadobýčeji dramaticky. Mladší z obou mužů vypálil do vzduchu jednu ránu, kteráž působila na pasoucí se koně dojmem tak mohutným, že se splašili, rozutekli a málem by byli povalili starou ženu, ubírající se okolo. Stařena nám ovšem vyčinila velmi nepěkně, načež oba starci, odpověděvše jí stejně jadrně, odešli, aby sehnali koně zas dohromady. Já pak pokračoval ve zpáteční cestě do Žabljaku, kamž jsem přibyl před osmou hodinou večerní.

(Příště dále.)

*

Ze slovanských Alp.

V Jezeru bylo po celé září a říjen velice krásné počasí; jak starosta p. Fr. Muri oznamuje, zmizel z hor starý sníh skoro úplně; ještě po celý říjen bylo možno konati horské tury za ideálních povětrnostních poměrů.

Návštěva české chaty vykazuje tohoto roku opětě číslci potěšující. V knize je zapsáno 362 turistů, mnoho se jich však nezapsalo, poněvadž chyběla zprvu zápisní kniha.

Do sklepa české chaty vloupali se zloději. Kořist jejich byla velmi nepatrná, poněvadž ve sklepe — nic nebylo. Jenom zámek je zničen.

Přístup na Babu v Karavankách od ljubelského sedla jest nyní dovolen. Vlastník pozemků baron Born připustil návštěvy turistů, ale jen tří partií denně; každý jest povinen opatřiti si k tomu zvláštní legitimační lístek, který lze obdržeti u magistratu v Celovci nebo na poštovním úřadě ve Sv. Anně. Baron Born prohlašuje, že není odpůrcem, nýbrž přívržencem horské turistiky, avšak vzhledem ke kozorožcům, které chová na svých pozemcích, nemůže připustiti příliv turistů bez všelikého omezení.

Dokončení koritnické chaty. Po mnoha odkladech, způsobených liknavostí stavitelovou, bylo počátkem srpna započato energicky se stavbou a po dvou měsících byla chata dohotovena. Krásné počasí posledních týdnů uspíšilo stavbu. Na jaře zbývá již jen, aby byla podlaha pokryta prkny a obě hlavní místnosti uvnitř obity. Chata má

čtyři místnosti, v přízemí kuchyň a jídelnu, v podkroví pak ložnice. Zevnějšek její jest velmi pěkný. Novou chatou bude český odbor S. P. D. ovládati krásné zákoutí Julských Alp, dosud skoro neznámé, krom toho bude to první slovanská chata v západní části Julských Alp vůbec. Později vrátíme se k ní ještě častěji.

Od koritnické chaty na Puncu (sedlo mezi Jalovcem a horou „Na konci“) jest zřízena dobře schůdná stezka. Hned za chatou překračuje hlubokou strž, nad níž překvapuje chodce řada stupňovitých vodopádů, pak sestupuje mírně lesem na dno závěru. Odtud se stoupá pohodlně po pevném sstukovém kuželu až k stěnám. Do skal vniká se sráznou strží, z které se však brzo vyjde do trav a na vzdušný hřbítek. Dále se jde exponovanou, ale krásně a bezpečně upravenou stezkou nad propastmi Spodní Puncy, kteráž ústí do širokého koutu pod Jalovcem. Další výstup k sedlu jde terrainem zcela snadným. Od chaty na Puncu lze dojiti za 2—2½ hod. Z Puncy naskytá se lehký sestup do Planice (a Ratečí), výstupy na Jalovec (po hřebenu nebo Planickým couloirem) na vrchol Na konci (těžké) jakož i přechod přes trentský Veliki Kot do Trenty. Stezka na Puncu přispěje velice k zvýšení významu koritnické chaty. Stavěl ji vůdce Janez Čermuta na účet sošské podružnice S. P. D.

Cesta z Pišnice do koutu pod Škrlaticou (Veliké Dviny) jest nyní označena. Poněvadž tento kout jest východiskem pro severní stěnu Škrlatic, pro výstupy na Dovške Križe, Ponicu a snad i pro jiné možné, dosud neprovedené tury, dlužno zajisté označení směru schvalovati. Naproti tomu nelze souhlasiti s tím, že značky vedou až k samému nástupu do skal na severní straně Škrlatic. Tím může býti lehce zlákan k pokusu i turista nedosti schopný pro výstup tak těžký. Ve stěně ovšem značky již nepokračují, avšak právě v místě, kde končí a kde člověk neznalý poměrů bude je třeba dlouho hledati, je stále a to velmi ostré nebezpečí kamenů. V zájmu bezpečnosti méně zkušených bylo by vhodno posledních 6—7 značek odstraniti. Kromě toho překvapuje, že ve spodní části nesledují značky obvyklý směr, jehož používají lovci kamziků i trentští vůdcové a který jest bezpečný a beze ztrát výšky.

Málo sněhu. Stáli návštěvníci slovanských hor pozorují, že každým rokem jest méně sněhu. Veliká sněhová pole Martulku, Križských Podů, triglavských a kaninských plateau zmizela letos skoro úplně. Zbytky sněhu skrývají se jen v roklích. Mizící příkrov způsobuje mnoho překvapení. Celá řada malých koutových ledovců vyšla na světlo. Již loni na Vodine v Saviňských Alpách, letos v koutu Križe, v koutu pod Prisojnikem a jinde. Na Križských Podech objevilo se dokonce nové, dosud neznámé jezírko, takže místo tří jsou nyní čtyři. Nové jezero sousedí s prostředním, leží v jedné a téže veliké dolině odděleno krasovou přehradou a jest menší než všechna dosud známá. Nedostatek sněhu má pro tury mnoho nepříznivých účinků, zejména v pozdním létě. Na místě pohodlných sněhových polí nastupují nepříjemné tvrdé sstuky a breccie; couloiry, na př. pla-

nický, jsou zaledněny a skoro nepřístupny, ledovce jsou hladké a rozpukané; také žízně vytrpí lezec více než jindy.

V severní stěně Triglavu zahynul vídeňský turista Wagner. Pokusil se sám prolézt stěnou a utrpěl při pádu blíže dosud nevysvětleném těžká vnitřní poranění, jimž na místě podlehl. Pohřešovaného hledali mojístranští vůdcové, též známí alpisté Jahn a Zimmer účastnili se pátrání. Mrtvolu našel vůdce Urbas. Poslední číslo „Planinskeho Vestniku“ uvádí, že některé vídeňské listy roztrušovaly zpočátku zprávy, jako by byl Wagner zabit od — lupičů. Nález mrtvoly učinil ovšem podobným klevetám konec.

Jdi del Montasio (Špik nad Policami) těšil se letos opět živé pozornosti našich turistů. Dr. Tuma vystoupil naň z Dogny s vůdcem Oitzingerem. Přímý výstup ze Zajzery po středním pilíři byl opakován drem V. Prachenským a J. Stüdlem (vůdci Komac a Oitzinger). Dr. Čermák, dr. Dvorský a K. Hlava s týmiž vůdci provedli výstup ze Zaoltarjí po staré Kugyho cestě.

Nová chata Slov. plan. družstva bude postavena pod vrcholem Nanosu (1300 m) na Pleši ve výšce 1265 m. Z chaty na vrch bude jen několik minut cesty. Nanos je známý velkou vyhlídkou do hor i na moře.

Zemský svaz pro povznesení návštěvy cizinců v hrabství gorickém jest úplně v slovinských rukou. Svaz zamýšlí velkou akci publikační, aby rozšířil známost gorických hor mezi turisty. Tajemníkem svazu je známý turista J. Pavliček. Svaz podporuje turistické podniky i přímými peněžitými dary; tak na př. přispěl Sočské podružnici k stavebnímu základu pro novou chatu na Krnu.

*

Literatura.

Lyonská „Revue Alpine“ uveřejnila letos v květnovém čísle referát o naší knize „Ze slovanských Alp“. V referátu chválí se naše kniha velmi; o všech článcích činí se zmínka, rovněž o ilustracích sl. M. Chodounské a p. Bubeníčka. — Revue Alpine je jediný časopis cizí, který podal posudek o naší publikaci. Německé časopisy, kterým spis byl zaslán, nezaznamenaly ani, že vůbec vyšel.

Dr. V. Dvorský: „Die Handelsplätze in den Gebirgsregionen der Grafschaft Görz.“ (Travaux géographiques tchèques čís. 8. Praha 1907.)

Autor vychází z fakta, že hospodářský život ve vysokých horách jest jiný než v rovinách a vrchovinách. Tím však vzniká geografický element nutně do každé úvahy národohospodářské, která se dotýká obchodních poměrů o některém rozsáhlejší okrsku a nechce při tom zůstat kusou. Nejdůležitější dva pojmy, s nimiž se v pojednávání

operuje, jsou obchodní místo (*Handelsstelle*) a obchodní středisko (*Handelsplatz*). Vznik ojedinělých obchodních míst v horských vesnicích vysvětluje se nesnadnou dopravou a poměry úvěrními; zajímavé jsou při tom poukazy na vztah těchto obchodních míst ke tvaru půdy a ke směru komunikací na něm založených. Obchodní střediska jsou druhu dvojího: buďto jsou pojata jako centra, jediné po stránce geografické, totiž že lidé (konsumenty) docházejí do nich za účelem nákupu z míst značně vzdálených, nebo jsou středisky obchodní organizace i po stránce národohospodářské, jsou totiž vyhledávána netoliko konsumenty, nýbrž i překupníky. Vliv horské přírody na vývoj obchodních středisk je pronikavý. Uzavřené kotliny, jako bovecká, koritnická, trentsá, tolminská, jsou příznivý vývinu samostatných obchodních středisk i při malém počtu obyvatelstva. Jsou to oblasti, soustřeďující se organizace obchodní. Naproti tomu úzká údolí (bačské, střední tok Soče) nebo vrchoviny (Brda) vedou k roztržení jejímu. Autor popisuje podrobně a zajímavě podmínky obchodního rozkvětu jednotlivých míst v severní části Gorického hrabství, oceňuje vliv komunikací a pronáší odůvodněné předpovědi jejich budoucnosti. V celé práci nejvíce překvapují poukazy na těsnou spojitost zjevů národohospodářských s poměry morfologickými, geografickými i etnografickými. Pro naše turisty, pokud znají severní Goricko z vlastního názoru, přináší práce dra Dvorského mnoho zajímavého. Z. J.

Dr. V. Dvorský: „Hospodářské využití vysokých hor.“ Zvl. otisk z Časopisu turistů. Cena 1 K 20 h.

Vysoké hory jako podklad výrobní činnosti člověka jsou předmětem této studie dra Dvorského. Vysvětliv stručně význam vědecké činnosti v horách, vylučuje, jaké jsou podněty k hospodářskému využití vysokých hor a jaké místo vůbec zaujímají hory v hospodářských dějinách lidstva. V staré době byl to moment obrany, který pudil člověka do hor, potom obchod, který musil překonávat horskou hradbu, dělící jednotlivé roviny. Ve středověku nedostatečné prostředky dopravní nutily zase k využitkování blízké půdy třeba ne mnoho úrodné, dnes pak dělba práce přičkla horám ráz krajiny vyhrazených chovu dobytka a průmyslu dřevnímu. V jižních vápencových Alpách rozeznává autor čtyři výšková pásma: Nejvyšší (přes 2200 m) neproduktivní, jen lov kamzíků. Mezi 1600 až 2200 m oblast převládajícího chovu ovcí. Nižší svahy: hospodářství lesní a pastva skotu. Dna údolí: hospodářství luční a zpracování dřeva. Pozoruhodná jsou pozorování o poloze salaší a jich poměru ke tvaru a složení půdy. Také vlivy národopisné jsou patřičně oceněny. Veliký počet zdařilých vyobrazení zdobí spis a činí text názorným. Poněvadž celá práce je psána přístupně a i pro širší vrstvy a dotýká se textem i obrazy hor nám všem známých a milých, doporučujeme ji našemu čtenářstvu co nejvíce. Z. J.

*

Různé.

Zákazy výstupů na různé vrcholy ve východních Alpách za doby honů na kamzíky množí se takovou měrou, že celá pohorí, hlavně v centrálních Alpách, jsou pro turisty v létě nepřístupna. V některých územích třeba po několik týdnů před hony nesmí turista podniknouti výstup, aby kamzíci nebyli plašeni; zatím však pasáci ovcí a jiní lidé plaší je každého dne. Bude nutno, aby alpské spolky zasáhly účinně proti zbytečným překážkám.

Sekce diableretská švýc. alp. klubu ohlásila pro valnou hromadu klubovní návrh, by turisté plakáty všude pověšenými byly vyzýváni, při prodlévání na vrcholech nebo na odpočinku neznečišťovati okolí odpadky, papíry a pod.

Vláda kantonu Solothurnského vydala letos nařízení, kterým zapovídá se prodej a zasilání vzácnějších horských květin z pohorí Jurského i z nížin u jezer, ba i trhání květů jejich v massách. Zákaz vztahuje se i na různé druhy hořce, horských lilii, střevičníků, orchid a na brambořky. Přestupky pokutují se až 50 franky.

Dráha na Hardergrat (1350 m) u Interlaken byla letos dokončena; stavba trvala půl třetího roku. Dráha má stoupání 56—64 procent. Nahoře postaven byl velký hostinec.

Dráha ze Samaden do Pontresiny a k ledovci Monteračskému byla otevřena tohoto léta.

Z Brigue v rhonském údolí na Belalp (2137 m) bude postavena elektrická dráha v délce 11,7 km. Vláda kantonu vallického udělila koncesi s podmínkou, že obyvatelé obcí Brigue a Natersu budou mít na dráze slevu 50%.

Spolek pro ochranu alpské květeny usnesl se ve valné hromadě, konané v Mnichově, aby rakouské ministerstvo války bylo požádáno vydati nařízení, jímž zapovídá se hubiti květiny alpské při vojenských cvičeních horských. Ministerstvo vyhovělo této žádosti. — Členy spolku je 100 sekcí D. Ö. A. V., 19 jiných korporací a 732 jednotlivci.

Švýcarský alpský klub s radostí konstatuje v posledním čísle svého orgánu „Alpina“, že počet členů činí přes 10.000, a že pojistil 828 horských vůdců na 3.245.000 franků.

Dvacet let žádné neštěstí v horách. Touto zvláštností chlubily se hory norské, neboť poslední turista, který přišel v nich k úrazu, zahynul roku 1888 na Store Skagastölstud. Teprve letos přihodil se opět úraz při horské tuře a to podivnou náhodou synovi onoho turisty, H. Tönsbergovi. Týž utrpěl při pádu ve skalní stěně těžké zlomeniny.

*

Spolkové zprávy.

První večer odboru konal se dne 29. října t. r. ve velkém sále zofínském. Na pořadu byla přednáška p. dra. B. Klusáčka „V září půlměsíce“. Přednášky p. dra. Klusáčka mají výbornou pověst jak překrásnými obrazy, které je provázejí, tak i samou dikcí a živým a zábavným líčením. Přednáška, o níž referujeme, měla také výhodu časovosti, neboť jednala o Turecku, tedy říši stojící v popředí veřejné pozornosti. Cařihrad, Brussa a Smyrna jsou místa, která v řadě charakteristických obrazů byla obecně předvedena. Viděli jsme

mešity, paláce, vlny tureckých vod i podařené genry, v jichž volbě a zachycení je dr. Klusáček mistrem. Návštěva, jak se samo sebou rozumí, byla četná a posluchačstvo pozorné a vděčné.

*

Dopisy, jež týkají se zasilání „Alpského Věstníku“, buďtež adresovány administraci v Praze-III., Kampa 513.

*

Tomuto číslu připojen je formulář „Zprávy o turách“. Prosíme všechny členy, dámy a pány, pokud letos nějaké tury podnikli, aby jej laskavě vyplnili a co nejdříve zaslali redakci „Alpského Věstníku“ (Smíchov, Ferdinandovo nábřeží č. 12).

*

V knihovně alpského družstva, Jungmannova ul. č. 25, I. posch., úřaduje se od 4—6 ve středu a v pátek. Pp. členové, kteří posud nevrátili vypůjčených knih, žádají se, aby tak učinili brzy. Rovněž jsou vítány veškeré dary pro knihovnu. Dotazy vyřizuje PhSt. F. Rambousek, t. č. knihovník, Král. Vinohrady, Čermákova ul. 7.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jedině „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorke na požádání franko. ==

== Osvědčená ==

vína lissanská a jiná tabulová a posilňující

doporučuje (též v malém)

JAROSLAV ŘEŘICHA,

velkoobchod vínem, Král. Vinohrady, Divišova ul. 9.

Členům odboru poskytuje firma zvláštní výhody.

